

SIHİR, KEHÂNET VE RUKYE'NİN TANIMI VE BUNLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

[Türkçe]

معنى السحر والكهانة والرقية والأحكام المتعلقة بها

[باللغة التركية]

Muhammed Şahin

محمد بن مسلم شاهين

Tetkik: Ümmü Nebil

مراجعة: أم نبيل

Rabva Senti İslâmî Dâvet Bürosu-Riyad

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1429 - 2008

islamhouse.com

Hamd, Âlemlerin Rabbi, bizleri yoktan var eden, tüm hastalıklara şifâyı bahşeden kainatın efendisi ve sahibi olan Allah Teâlâ'ya, salât ve selâm da, kendisine uymakla emrolduğumuz sevgili elçisi Muhammed -sallallahu alehî ve sellem-' e olsun.

SIHIR:

Sihir; s-h-r "sehera" kökünden alınmış bir isimdir.

Kelime manasıyla; sihir yaptı, aklını çeldi, aldattı manalarına gelir.

Şer'î manada ise sihir yapmak; gizli bir sebeple gerçek olan bir şeyi aksine tahayyül ettirip aldatan, yıldızcılık, hile, göz boyamacılığı vb. gibi menfi yollarla cereyan eden, âyet ve hadislerle kınanıp câiz görülmemiş bir şey demektir.

Sihir yapmak, öteden beri yapılagelmiş bir meşguliyet olup en çok şeytan ekolünü izleyen Firavun zamanında yaygınlık kazanmıştır. Kur'an-ı Kerim'de Musa -aleyhisselâm- ile yarışmaya kalkışan Firavun'un sihirbazlarından söz edilmektedir.

Sihirle uğraşanlar daha çok; kıskanma, hasetçilik, kendinde görememe, bulamama gibi şeylerden dolayı bu kötü işe başvurmaktadırlar.

Sihirbazlar (büyücüler), bu kötü işlerini yaparken birçok malzemeden yardım olarak bu işlerini yaparlar. İleride de (inşaaallah) geleceği üzere, kıllarla, hurma, kabuk ve artıklarıyla ipler ve düğmelerle ve benzeri malzemelerle işlerine başlarlar. Şunu unutmamak gerekir ki en çok yardım aldıkları, en çok işine yaraşır yol izledikleri malzemeleri, cinlerdir. Bir çok cini etki altına alıp, arkadaşlık kurarak onları oyunlarına alet edebilmektedirler. Sihir denen bir vakanın varlığından şümulüne, çeşitlerine, Peygamber -sallallahu alehî ve sellem-' e sihir yapıp yapılmadığını, sihrin câiz olup olmadığına ve hatta sihrin tarifine varınca kadar birçok mesele hakkında İslâm âlimleri ihtilaf etmiştir.

Bizler elimizden geldiği kadar ümmete; (öz olarak) sihir, büyü, kehanet, cin çarpması, cinin musallat olması, bunlardan nasıl ve ne biçimde korunulacağı, hükümlerini, âyet ve hadislerden, bu konuda İslâm âlimlerinin görüşlerinden nasıl anlayacağımızı belirtmek için yazdık.

Başarı ve tevfik Allah Teâlâ'dandır

Sihrin varlığı ile ilgili deliller:

Sihrin varlığına delalet eden âyet ve hadisler çoktur. Bunlar hakkındaki âyetlerden birkaç tanesine bakacak olursak:

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

∩ \ [ZY X WV U T S R Q P O [
 k j i h g f e d c b a ` _
 y x w v u t s r q p o n m l

© { z ~ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا يَكْفُرُ بِمَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ وَإِنَّمَا أَنزَلْنَا الْقُرْآنَ بِالْحَقِّ لِيُنذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا ﴿١١٥﴾ قَالَ أَتَقْتَلُونَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَكُمْ بِهِمْ حَقٌّ وَلَا يَسِرَّوْنَ فِي الْأَرْضِ فَحْشًا وَلَا يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالَّذِينَ يَحْمِلُونَ كِتَابَ اللَّهِ يُرِيدُونَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَن أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فَغُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَبِرِينَ ﴿١١٩﴾ وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَجْدِينَ ﴿١٢٠﴾ [سورة الأعراف الآيات: ١٠٩ - ١٢٠]

"Firavun'un kavminden ileri gelenler dediler ki; Bu çok bilgili bir sihirbazdır. Sizi yurdunuzdan çıkarmak istiyor. Ne buğurursunuz? Dediler ki; Onu da kardeşini de (Harun) beklet; şehirlere toplayıcılar (memurlar) yolla. Tüm bilgili sihirbazları sana getirsinler. Sihirbazlar Firavun'a geldi ve eğer üstün gelen biz olursak bize kesin bir mükafat var mı? dediler. Firavun; Evet hem de siz mutlaka yakınlarımdan olacaksınız" dedi.

(Sihirbazlar);"Ey Musa! Sen mi (önce) atacaksın yoksa atanlar biz mi olalım?" dediler. Siz atın" dedi. Onlar atınca insanların gözlerini büyülediler, onları korkuttular ve büyük sihir gösterdiler. Biz de Mûsâ'ya (elindeki) «asa (yere) at! diye vahyettik. Asasını (yere) atınca, bir de baktılar ki bu asa, onların (insanlara doğru gösterdikleri aslında bâtil olan) uydurdukları şeyi yakalayıp yutuyor. Böylece (Mûsâ'nın Allah'ın elçisi olduğu) gerçeği ortaya çıktı ve yapmakta oldukları şey boşa gitmiş oldu. Sihirbazlar orada (toplandıkları yerde) mağlup oldular. Firavun ve kavmi oradan mağlup ve zelîl olarak geri döndüler. Sihirbazlar ise secdeye kapandılar."¹

Yine başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

D C BA@?> = <.: 98 76 54 3 [

[سورة يونس الآية: 81] Z F E

"Onlar (iplerini ve sopalarını yere) atınca, Musa (onlara): Sizin getirdiğiniz şey, sihirdir. Allah onu mutlaka boşa çıkaracaktır. Çünkü Allah, (yer yüzünde)

¹ Araf Sûresi:109-120

bozgunculuk yapanların işini asla düzeltmez, dedi. Allah, günahkârların hoşuna gitmese de sözleriyle gerçeği ortaya çıkaracaktır."¹

1. Sihirbazlar ip ve odun parçalarını ortaya attılar, fakat halkın gözlerini büyüledikleri için onlara bunlar, yılan gibi görünüyordu.

2. Âyette geçtiği üzere sihir yapmanın hile olduğu ve bâtil olduğu belirtiliyor.

Sihrin varlığına delalet eden başka bir âyet de şöyledir:

l s r q p o n m l k j i h g f e [
 [سورة الشعراء الآية: ٤٩] Z | { z y x w v u

"Firavun (kibirlenerek) dedi ki: Ben size izin vermeden ona (Musa'ya) îmân ettiniz ha! Demek ki size sihri öğreten büyüğünüzmüş O! Ama şimdi (size yapacağımı göreceksiniz ve) bileceksiniz. Andolsun; ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama (sağ ellerinizle sol ayaklarınız) kestireceğim, hepinizi çarmıha gerdireceğim."²

Bir başka âyette şöyle buyurmaktadır:

[سورة القمر الآية: ٢] Z © وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ

"Onlar bir mucize görürlerse hemen yüz çevirirler ve: Eskiden beri devam eden gelen bir sihirdir, derler."³

Yine Kur'an-ı Kerim'de anlatılan Harut ve Marut adlı iki meleğin sihir öğretme olayı da sihir varlığının mevcudiyetini göstermektedir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

, + *) (& % \$ # " ! [
 7 6 5 4 3 2 1 0 / . -
 HG F ID CB A @ ? > = < ; : 8
 Y WV UT SRQ POM L K J I
 ih g f edcb a ` _] \ [Z
 [سورة البقرة الآية: 102] Z s r q p n m l k j

"(Yahûdiler) Süleyman'ın hükümrânlığı zamanında şeytanların sihirbazlara söylediklerine uydular. Oysa Süleyman (sihri öğrenerek) kâfir olmadı. Fakat

¹ Yûnus Sûresi: 81

² Şuarâ Sûresi: 49

³ Kamer Sûresi: 2

şeytanlar, insanlara sihri öğretip (dînlerini ifsâd etmek sûretiyle) kâfir oldular. (Yahûdiler, insanları sınamak için Allah tarafından) Bâbil'de Hârût ve Mârût adlı iki meleğe indirilene uydular. İki melek; 'Biz ancak imtihan için gönderildik, sakın yanlış inanıp da kâfir olmayasın diyerek (nasihat edip onu uydurmadıkça) kimseye (sihir ilmini) öğretmezlerdi. İnsanlar, iki melekten karı ile kocanın arasını açacak şeyleri öğreniyorlardı. Oysa sihirbazlar, Allah'ın izni olmadan hiç kimseye zarar veremezler. Sihirbazlar, kendilerine fayda değil de zarar vereni öğrenirler. Sihri satın alanlar (sihri tercih ederek hakkı terk eden Yahûdiler) âhirette (haşırdan) hiçbir nasiplerinin olmadığını çok iyi bilmektedirler. (Allah ve Rasûlü'ne îmâna) karşılık kendilerini sattıkları şey (sihir) ne kötü şeydir. Keşke bunu anlarsalardı."¹

Yukarıda geçen âyetlerden İslâm âlimlerinin çıkardığı sonuçlar şöyledir:

Âyette geçen iki melek olan, Harut ve Marut, sihri biliyorlardı. Lakin bunu yapmıyorlardı. Çünkü bu işin haram ya da daha sakat mecralara götüreceği onlara bildirilmişti.

Sihir, şeytânî bir amel olup, iki farklı temele dayanmaktadır:

1. Şeytanın uydurdukları denen hakikatsiz aldatmaca,
2. Babil'deki gibi, özü ve aslı melek olan bazı hakiki ilimlere ve garip sanatlara ve uğraşlara dayanan harikalardır.

Yine âlimler âyetlerle ilgili şöyle demişlerdir:

"Bakara sûresi 102. âyette geçtiği vechiyle melek, nefsinde bâtil olan sihri öğretmez, fakat meleğin hayır maksadıyla öğrettiği gerçek ilim, kötü niyetli kimseler tarafından (şeytanlar, cinler...) şerde kullanılabilirler. Âyetteki Harut ve Marut'un öğrettikleri de böyledir. Aslında onlar gerçek sihri öğretmemişler, sihre alet edilebilecek gerçek ilim öğretmişlerdir.

3. Erâcîf: Uydurma söz, yalan haber.

2. Sihrin çeşitleri

Fahrüddin er-Razi ve daha birçok alim sihrin çeşitlerini şöylece belirtmişlerdir;

a) Keldânilerin sihri: Bunlar yıldızlara taparlar, kainatı idare edenlerin yıldızlar olduğunu, hayır ve şerrin onlardan geldiğini, semavi güçlerin yerdeki güçlerle birleşmesi sonucu mucizeler meydana geldiğini söylerler. Bunları irşad için Allah Teâlâ, İbrahim -aleyhisselâm-' ı gönderdi. Bunlar da kendi aralarında üç sınıf idiler:

1. Eflak ve yıldızların ebedi olduğunu söyleyenler ki; onlara "Sâbie" denilir.

¹ Bakara Sûresi: 102

2. Eflak'ın uluhiyyetine inanırlar. Bunlar her felek için yerde bir put yapmış ve ona hizmet etmiş putperestlerdir.

3. Eflak'ı ve yıldızları yaratan birisi olduğunu ve bunun onlara yer yüzünü idare etme hakkını verdiğini söyleyenler. Bunlar yıldızları aracı kabul ederlerdi.

b) Ruh gücüne dayanılarak ortaya konan sihir: Buna göre insan ruhu tasfiye ile icat etme, öldürme, diriltme, bünye ve şekilde değişiklik yapma gücüne ulaşır.

c) Ruhânî varlıklardan faydalanılarak yapılan sihir: Bu da muska yapmak ve cinleri kullanmak gibi şekillerde uygulanır.

d) Göz boyamak şeklinde yapılan sihir: Bu da hokkabazlık, el çabukluğu ve benzeri davranışlardır.

İslâm âlimleri, yukarıda saydığımız ilk iki maddede yer alanlara kâfir hükmünü vermiştir.

3. Sihrin hükmü:

Sihir yapmak, onunla meşgul olmak hakkında farklı görüşler ortaya atılmıştır. Sihir yapmak haram fakat öğrenmek haram değildir diyenler olduğu gibi, ikisi de haramdır diyen âlimler de olmuştur.

İmam Nevevi -Allah ona rahmet etsin- der ki:

"Sihir yapmak haramdır, kebâirden (büyük günahlardan) olduğu hususunda icmâ vardır. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- sihir yapmayı, yedi büyük günahdan saymaktadır."

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

((اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ، قِيلَ: وَمَا هُنَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الشِّرْكَ بِاللَّهِ، وَالسَّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الزَّحْفِ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ)) [رواه البخاري ومسلم]

"(İnsanı) helâk eden yedi şeyden sakının. Sahâbe: O yedi şey nedir, Ey Allah'ın Rasûlü? diye sordular. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

'Allah'a ortak koşmak, sihir yapmak, Allah'ın öldürmeyi haram kıldığı cana haksız yere kıymak, fâiz yemek, yetim malı yemek, (kâfirlere karşı) savaşırken savaş meydanından kaçmak ve iffetli, mâsum mü'min kadınlara zinâ isnâdında bulunmak."¹

¹ Buhârî ve Müslim

Bazı sihir çeşitleri vardır ki, onları yapmak küfürdür, bazısını yapmak büyük günahdır. Sözelimi; küfrü gerektiren söz ve fiil bulunan sihir küfürdür. Böyle olmayanlar için küfür hükmü verilemez. Ancak, sihrin öğrenilmesi de, öğretilmesi de haramdır. Şayet mahiyetinde küfrü gerektiren bir şey varsa, bu küfürdür ve bunu öğrenip öğretene, tevbe teklif edilir. Tevbe etmezse öldürülür; tevbe ederse tevbesi kabul edilir. Küfrü gerektiren bir şey olmadığı takdirde azarlanır.

İmam Mâlik -Allah ona rahmet etsin-:

"Sihirbaz, sihri sebebiyle hemen öldürülür. Tevbeye de çağrılmaz, zındıklar gibi derhal ölümüne hükmedilir." der.

Kadı İyad, Ahmed b. Hanbel ve bir ashab da bu görüşü benimsemişlerdir.

Sihirbazın öldürülmesi hükmünü veren âlimler daha çok, bu konu hakkında varid olan delillerle katlini istemektedirler.

Mesela; **"Sihirbazın hükmü, kılıçla boynunun alınmasıdır."**

Hadis-i şerifi gibi... (Ashab-ı Sünen rivayet etmiştir.)

4. Sihri câiz gören bazı âlimlerin şartları:

Âlimlerin bazıları iki sebebe binaen sihir öğrenmeye cevaz vermişlerdir.

1. İçinde küfür olan sihir çeşidiyle, küfür olmayan sihir çeşidini ayırmak için,

2. Sihirlenmiş bir kimseden sihri ortadan kaldırmak için.

Birincisi: Sadece itikad açısından mahzurludur. İnanmadıkça bir şey hakkında mücerred olarak bilgi edinme yasaklanamaz. Tıpkı putperestlerin, putlarına nasıl ibâdet ettiklerini öğrenmek gibidir. Zira, sihirbazın yaptığı şeyin keyfiyetini bilmek, bir fiil ya da kavlin hikaye edilip anlatılmasından ibarettir. Ona (sihre) girişip onu yapmak demek değildir. Onu yapmak başka bir şeydir.

İkincisi: Bu işin yapılması (bazılarının zanni üzere), mutlaka bir nevi küfür ya da fiska götürüyorsa, hiçbir surette helal olmaz. Aksi takdirde, belirtilen husustan dolaşı câiz olur.

5. Sihri bozmak (Nuşra):

Nuşra; büyülenen kimseyi, büyüünün (sihrin) etkisinden kurtarmak için yapılan, mukabil büyü bozma işine denilir. Nuşraya bazı âlimler câiz dememişlerse de, cumhur cevâzına hükmetmiştir.

Said b. Müseyyeb'in -Allah ona rahmet etsin-:

"Allah Teâlâ, zarar veren sihri yasakladı, fayda vereni değil" dediği rivayet edilmiştir.

Katade -Allah ona rahmet etsin-:

"Kişi kendisine yapılan sihri tedavi edecek kimseyi arar." demiştir.

Nuşra hakkında Ahmed b.Hanbel' e sorulduğunda,

"Bunda bir beis yoktur." cevabını vermiştir.

Nuşrayı câiz görmeyen bazı âlimler, Ebu Davud' un rivâyet ettiği:

"Nuşra (büyü, başka bir büyü ile bozma) şeytan işidir."

Hadisini delil gösterirler.

Bu görüştekiler, hadisin zahiri manasını ele aldıklarından nuşrayı câiz görmemişlerdir. Fakat cumhur âlimleri, bunlara şöyle cevap verip, hadisi şu şekilde yorumlamışlardır:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- amelin aslına işaret etmiş olmalıdır. Çünkü asıl itibariyle bu da (Nuşra) sihirdir. Hüküm kasta göre değişir. Kim bununla hayır dilerse hayır, kim de şer kastederse şerdir."

Hafız İbn-i Hacer el-Askalânî -Allah ona rahmet etsin- şu hususa dikkat çeker:

"Hasan el-Basri'nin hasr ifade eden mürsel hadisinin zâhirine göre amel edilmemelidir. Çünkü sihir bazen (esas itibariyle meşru olan) rukye, duâ ve muska yoluyla da çözülebilmektedir. Öyleyse nuşra iki kısma ayrılmış olur:

1. Sihirle yapılan nuşra ki, hadisteki yasak bunu içermektedir.

2. Meşru yolla yapılan (rukye, duâ v.b.) nuşra.

Sonuç olarak nuşra, çoğunluğa göre câizdir. Fakat câiz diyen âlimler sadece âyet hadislerle duâ etmekle, rukye tedavisi yapmakla v.b. şeylerle câiz görmektedirler.

Hasan el-Basri'nin mürsel hadisi, az önce geçen "Sihri bozmak (Nuşra) şeytan işidir."

Hadisi idi.

Sihirle ilgili bazı hadislere gelecek olursak:

A.) Sihir ve Yahudi'nin Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e sihir yapması hakkındadır.

Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Beni Zureyk kabilesinden Lebid b. el-A'sam adında bir Yahudi, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e sihir yaptı.

Âişe -Allah ondan râzı olsun- dedi ki:

"Öyle ki Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- yapmadığı bir şeyi yapmış olduğu vehmine düşüyordu. Bir gün benim yanımda iken Allah'a duâ etti, sonra yine duâ etti ve dedi ki:

"Ey Âişe! Hissettin mi, sorduğum hususta Allah Teâlâ bana fetva verdi. İki kişi bana geldi (Cebrail ve Mikail). Biri başucuma, diğeri de ayak ucuma oturdu. Biri diğerine:

"Bu zatın rahatsızlığı nedir?" dedi.

Öbürü:

"Büyüdü" dedi.

Önceki tekrar sordu:

"Kim sihir yaptı (büyüledi)?"

Diğeri:

"Lebid b. el-A'sam adlı (Beni Zureyk'li bir Yahudi) diye cevap verdi.

Öbürü:

"Büyüyü ne yaptı?" dedi.

Arkadaşı:

"Bir tarakla saç döküntüsüne ve bir de erkek hurma tomurcuğunun içine" cevabını verdi.

Diğeri:

"Pekala, o şimdi nerede?" diye sordu.

Arkadaşı:

"Zervan kuşusunda." cevabını verdi."

Âişe -Allah ondan râzı olsun- şöyle dedi:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ve sahâbeden bir grup, o kuyuya geldiler. Sonra Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle dedi:

"Ey Âişe! Allah'a yemin olsun ki, kuyunun suyu sanki kına ıslatılmış gibi (bulanık) ve (o kuyu ile sulanan) hurma ağaçlarının başları da sanki şeytan başları gibi idiler."

Ben:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Onu yakmadın mı?" diye sordum.

"Hayır" dedi ve ilâve etti:

"Bana gelince, Allah Teâlâ bana âfiyet lütfetti ve şifa verdi. Ben ondan insanlara bir şer gelmesine sebep olmaktan korktum. Gömülmesini emrettim ve gömüldü."¹

Buhârî'nin rivâyetinde ise; "Hanımlarına yaklaşmadığı halde yaklaşmış gibi kendisini hissediyordu." ibaresi geçmektedir.

Zeyd b. Erkam -Allah ondan râzı olsun- anlatıyor:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e sihir yapıldı. Bu yüzden günlerce hasta düştü. Sonunda Cibril geldi ve:

"Seni Yahudilerden bir adam sihirledi. Yaptığı sihir düğümünü, filanca kuyuya attı." dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Ali'yi -Allah ondan râzı olsun- bunun için oraya gönderdi. Ali -Allah ondan râzı olsun- bu düğümü oradan çıkarıp çözdü. (Sihir çözülmüce) Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, -Allah'ın izniyle-. bağdan kurtulmuş gibi kendine geldi. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- o Yahudiyi zikretmedi ve onun yüzünü de hiç görmedi."²

Hadislerin Açıklamaları :

Bu olay, hicretin 7. yılında Medine'de cereyan etmiştir. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bu sihrin etkisinde 6 ay kaldığı söylenmektedir.

Zervan kuyusunun renk değiştirmesinin sebebebini İmam Kurtubi şöyle açıklamaktadır:

"Sihrin uzun müddet kalması nedeniyle, çirkinleşmesi veya içerisindeki sihir malzemeleri nedeniyle renk değişikliği olmuştur.Kuyunun suyundan beslenen ağaçların başları, şeytanın başına benzetilmesi, çirkinlik, kötülük, habislik ifade ettiğini vurgulamak içindir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de de Zakkum ağacının başı da şeytanların başına benzetilmiştir."

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, büyü malzemelerini kuyudan çıkarma teklifine:

"Ben, ondan insanlara bir zarar gelmesine sebep olmaktan korktum." diye cevap vermiş olması, bazı yorumlara sebep olmuştur;

İmam Nevevi -Allah ona rahmet etsin- şöyle der:

"Bu korku, ümmetin sihirle meşgul olması, onların bunu öğrenmeye kalkmaları korkusudur. Bu, fesat korkusuyla, maslahatı terk etme babına girer."

Hadisten de anlaşılacağı üzere, "Rasulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- duâ etti ve sonra tekrar duâ etti durdu." hadisinden İmam Nevevi, sıkıntı, hastalık,

¹ Müslim

² Nesâî

keder, sihir vb. şeylerden dolayı, tekrar tekrar duâ etmenin müstehap olduğu hükmünü çıkarmıştır.

B.) Sihir yapmak ve düğümlere sihir maksadıyla üflemek hakkındadır:

Ebu Hürayre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Kim sihir maksadıyla bir düğüme düğüm atar, sonra da ona üflerse sihir yapmış olur. Kim sihir yaparsa şirk düşer. Kim bir şey asarsa, o astığı şey havale edilir."¹

Hadisin Açıklaması:

Sihir yapma maksadıyla düğümlere üflemek sihirbazların işi olup, şirk ehlinin amellerindendir. Fayda verecek şeyleri alıp, zararlı şeylerden sakınmak düşüncesi Allah Teâlâ'dan geldiğiyle bilinir, düğümlerden değil. Müşrikler, Allah Teâlâ'ya tevekkül etmeyip sihir (büyü) yaptıkları için, şeytanca işlere kalkışmışlardır.

Bazı âlimler bu hadis hakkında şunları da belirtmişlerdir:

"Bu davranışıyla ondan gerçek tesir olacağına inanmışsa, şirk olur."

Bazı âlimler de;

"Bundan maksat, şirk-i hafî (gizli şirk)dir. Zira tevekkül ve Allah Teâlâ'ya itimat terk edilmiş olmaktadır."

Demişlerdir.

Bir şeyi asma meselesi ise: (Nazar boncuğu v.b.) bunlar câiz olmayıp, bunların hastalığı giderdiğine ve şifaı verdiğiğine inanmak, şirktir.

Hadiste geçen; **"Kim bir şey asarsa, o astığı şey havale edilir."**

İbâresini de, *"Allah Teâlâ'nın yardımından mahrum kalır."* anlamında yorumlamışlardır.

B.) KEHÂNET:

Kehânet, Hafız İbn-i Hacer el-Askalânî'nin tarifıyla; *"gaybı bilme iddiasıdır. Bir sebebe dayanarak yer yüzünde meydana gelecek bir şeyi haber vermektir. Bunun aslı, cinlerin ve meleklerin konuşmasına kulak verip işittiğini, kâhinin kulağına ulaştırmasına dayanır."*

Kısacası kehânet; gaybı bildiğini iddia edip, meydana gelecek olayları bazı cinlerden vb. haber alıp anlatmaktır. Bu işle uğraşana kâhin denildiği gibi, "Arraf" da denir.

¹ Nesâî

Yıldızlara bakarak bu işleri yapanlar da vardır. Bu kişilere de "Müneccim" denilir.

Âlimlerden biri olan el-Ezheri -Allah ona rahmet etsin- şöyle der:

"Kâhinler, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in gönderilmesinden önce, Araplar arasında pek yaygın idi. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- gönderilince, gökler yıldızlarla korundu. Böylece Cin ve şeytanların göğe giderek kulak hırsızlığı yapıp, kâhinlere haber getirmeleri önlenmiş oldu. Böylece Kâhinlik ilmi ortadan kalktı. Allah Teâlâ, kâhinlerin bâtıllarını, içerisinde hak ile batılı ayırdığı Furkan (Kur'an) ile ortadan kaldırdı. Allah Teâlâ, hatasından kâhinlerin aciz kaldığı gaybi ilimlerden dilediğine, Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem-'e vahiy yoluyla haberdar kıldı. Allah Teâlâ'ya hamd-u senalar olsun ki artık günümüzde kehânet kalmamıştır."

İbn-i Hacer el-Askalânî -Allah ona rahmet etsin- câhiliyye devrinde kehânetin yaygın olduğunu belirttikten sonra, çeşitlerini şöylece sıralamıştır:

a) Cinlerden alınan kehânet:

Cinler göğe doğru yükselirler, birbirlerine binerek Mele-i A'la'ya (meleklerin gökte oluşturdukları cemaat) kadar yaklaşırldı. Oradaki kelamı dinler, işittiğini kendisinden sonra gelene duyurur, o da sonrakine ulaştırır ve böylece giderek en son kâhinin kulağına ulaşırdı. Kâhin de kendinden başka şeyler eklerdi.

Kur'an-ı Kerim nazil olunca, "Gök, şeytanlara karşı koruma altına alındı, üzerine şihablar gönderildi."¹

Fakat İbn-i Hacer el-Askalânî, bu cinlerin kelamı çalma işinin, az da olsa halen devam ettiğini, yine delillere dayanarak vurgulamaktadır.

Cinler neyi çalıp ezberlerler?:

Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"İnsanlar Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e kâhinlik hakkında sorular sordular.

O da -sallallahu aleyhi ve sellem-:

"Onlar hiçbir şey değildir (hiçbir şey olamazlar)." Dedi.

İnsanlar:

"Ya Rasûlallah! Ama onlar bazen bir şeyler söylüyorlar gerçek çıkıyor." dediler.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

¹ Sâffât Sûresi: 10

"Cinler, haktan olan kelimeleri işitir ve çalar. Arkadaşlarının kulağına (kâhinler v.b.) ve tavuğa onu seslendirip söyler. O arada (batıl kelimelerle hak kelimeleri) birbirine karıştırır ve o hak kelimelere yüzden fazla yalan katar."¹

Abdullah b. Abbas -Allah ondan ve babasından râzı olsun- der ki:

"Bana bir adam (bu rivâyetle) Ensarlı sahâbeden bir grup adam haber verdiler.Onlar:

"Rasûlullah -sallallahu aleÿhi ve sellem- ile bir gece otururlarken bir yıldız kaydı ve aydınlık ortaya çıktı.

Rasûlullah -sallallahu aleÿhi ve sellem- onlara:

"Sizler câhiliyye döneminde iken, bu durum karşısında ne derdiniz?" diye sordu.

Onlar:

"Allah ve Rasûlü daha iyi bilirler." dediler ve devamla bizler:

"O gece büyük bir adam doğdu ve büyük bir adam öldü" derdik.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleÿhi ve sellem- şöyle buyurdu:

"Yıldız kayması bir kişinin doğumu ya da ölümü ile ilgili değildir. Fakat Allah Teâlâ bir şeyi emrettiği vakit arşı taşıyan (melekler) Allah'ı tesbih ederler. Sonra da peşine sema ehli dünya semasına ulaşınca dek tesbihe başlarlar. Sonra arşı taşıyanlar sema ehline şöyle derler:

"Rabbimiz ne buyurdu?"

Onlar da:

"Rabbimiz Teâlâ şöyle şöyle... buyurdu." derler. Sema ehlinin bir kısmı bir kısmından haber isterler. Ta ki bu haber dünya semasına kadar ulaşır. Bir cin de bu haberi işitir ve arkadaşlarına ulaştırmaya çalışır. Hak olan bu haberi cinler bu yönüyle getirirlerse, bu sözler haktır. Fakat o cinler yalan katıp kendileri eklemeler yapıyorlar."²

b) Cinlerin dostlarına haber verdiği kayıplarla ilgili kehânetler:

Bunlara umumiyetle insanlar muttali olamazlar ve ya yakın olanlar muttali olsa bile, uzak olanlar muttali olamazlar.

c) Zan, tahmin etme ve sezgiye dayanan kehânetler:

Buna çokça yalan karışsa da, Allah Teâlâ'nın bazı insanlara ihsan ettiği bir kuvvetten ileri gelir.

¹ Müslim

² Müslim

d) Tecrübe ve adete dayanan kehânetler:

Bunda ise, vukua gelmiş olandan hareketle, meydana geleceği önceden haber verme sözkonusudur. Sonucu itibariyle sihre benzer.

Bunların hepsi İslam'da kınanmış ve doğru görülmemiştir.

Kehanetin hükmü:

Sihirle hükmü birdir. İslâm her ikisini de haram kılmıştır.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, İbn-i Mesud'un -Allah ondan râzi olsun- rivâyet etmiş olduğu hadiste şöyle buyurmuştur:

"Kim kâhine (arraf) gider, onun dediklerini tasdik edip doğrularsa, Muhammed'e indirilene inkar etmiş olur."¹

Başka bir hadiste ise:

"Kim kâhine gider, onu tasdik ederse, kırk gün namazı kabul edilmez."² buyurmuştur. 15

Hadislerin açıklamaları:

Arraf (kâhin), gaybı bilme iddiasında bulunan kimsedir. Arraf; çalınan, kaybolan malların yerini bildiğini söyleyen kimsedir ki, bunlara bazı kesimlerce "Cinci" de denilir.

Gaybı bilmek Allah'a mahsustur. Bu birçok âyetle teyit edilip vurgulanmıştır. Hal böyle olunca, bir mü'minin ciddi bir şekilde kâhine uğraması, onu dinleyip ona inanması, onu tasdik etmesi hiçbir şekilde îmâniyle bağdaşmaz.

Âlimler, hadiste geçen "Kırk gün namazı kabul edilmez." ibâresinden maksadın; "ibadetlerin sevabından mahrum kalması" diye yorumlamıştır. Yani, böyle birisi kâfir olmuş değildir. "Kırk gün boyunca kılmış olduğu namazı kabul olmaıyıp, iâde etmesi gerekir." demişlerdir. Bunda âlimler ittifak etmiştir.

Şunu da belirtelim ki, kâhine gitmenin hükmü, bazı hadislerde namazın kabul edilmemesi ile müeyyideye bağlanırken, bazı hadislerde de, tekfir ile müeyyideye bağlanmıştır. Bu durum, kâhine gidenlerin iki halde olmalarına yorumlanmıştır. Bu iki hali de belirten Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hadisi şöyledir:

"Kim bir kâhine uğrar, onun söylediklerini tasdik ederse, Muhammed'e indirilenden beridir. Kim de kâhine gelir, fakat söylediklerini tasdik etmezse, kırk gün namazı kabul edilmez."³

C.) CİNLER:

¹ Ahmed rivâyet etmiş, sahih hadistir.

² Müslim

³ Taberânî

Cinlerin varlığı hak olup, hakkında pek çok âyet ve hadis vardır. Özellikle de cinler hakkında sûre adı bile vardır. (Cin Suresi).

Asırlardır cinlerin ne gibi şekillere girebildikleri hakkında yazılmış ve konuşulmuştur.

Allah Teâlâ, insanları topraktan, melekleri nurdan ve cinleri de Rahman Sûresi 15. âyetinde buyurduğu üzere,

"Cinleri öz ateşten (alevden) yarattı."

Cinler hakkında hadislere geçecek olursak, bunlar çoktur. Bunlardan birkaç tanesini ele alalım :

1.) Ebu Hüreyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Cinlerden bir ifrit, dün akşam namazımı bozdurmak için üzerime atıldı. Allah (bana, ona galebe çalmam için imkan verdi. Ben de onu boğazından yakaladım. Hatta onu mescidin direklerinden birine bağlamağı arzu ettim ki sabah olunca hepimiz onu göresiniz. Ancak kardeşim Süleyman -aleyhisselâm-'ın şu sözü aklıma geldi:"...ve benden sonra kimseye nasib olmağacak bir mülkü bana ihsan et." (Sâd Sûresi:35) Allah da onu hor ve hakir olarak geri çevirdi."¹

2.) Ebu Derda -Allah ondan râzı olsun- anlatıyor:

"Bir gün Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- namaza kalktı. Şunu okuduğunu işittik:

-Senden Allah'a sığınırım.

Sonra üç kere:

- Seni Allah'ın lanetiyle lanetliyorum, dedi.Ve sanki bir şey yakalıyormuşçasına elini uzattı. Namazı bitince,

-Ey Allah'ın Rasûlü! Dedik. Senden bugün, daha önce hiç söylemediğın bir şey işittik. Ayrıca ellerini de açtığını gördük."

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şu cevabı verdi:

"Allah'ın düşmanı olan iblis, yüzüme koymak için ateşten bir alev getirdi. Bende ona üç kere; "Ezubbillahi" dedim. Sonra da: Seni Allah'ın eksiksiz lanetiyle lanetliyorum, dedim. Geri çekilmedi. Üç kere tekrarladım, sonunda onu yakalamak istedim. Vallahi kardeşim Süleyman -aleyhisselâm-'ın duası olmasaydı, bağlı olarak sabaha erecek ve Medine'nin çocukları onunla oynaşacaklardı."²

Hadislerin açıklamaları :

¹ Buhârî ve Müslim

² Müslim ve Nesâî

Hadislerin arasını bulacak olursak, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e musallat olan o ifrit, bir rivâyetle cin, bir rivâyetle iblis idi. Her iki hadis de, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e musallat olan, cinler idiler. Çünkü âlimler, iblisin kâfir olanına şeytan, kâfir olmayanına ise cin demişlerdir.

Başka rivâyetlerde Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e kedi sûretinde geldiği rivâyeti vardır ki, bu rivâyetle cinin kedinin içine girdiği anlaşılır.

Müslim, hadis kitabının rivâyetinde ise: "Yüzüme koymak için ateşten bir şihab ile geldi." denilir.

Nesâî'nin rivâyetinde:

"Ben onu yakalayıp yere yıktım ve boğdum. Öyle ki elimin üzerinde dilinin serinliğini hissettim." buyurulmuştur.

Cinler hakkında neler bilinmektedir?:

Cinler, aynı bizler gibi İslâm dîni ile sorumlu olup, içlerinde müslüman olanı olduğu gibi, küfür ehli olanları da vardır. Onların içerisinde de şuurlu ve şuursuz bulunan cinler vardır. Sihirle uğraşanı olduğu gibi, sihirle uğraşmayı bunlardan uzak duranı da vardır.

Bu mesele hakkında Ömer'den -Allah ondan râzı olsun- bir rivâyet gelmiştir:

"İbn-i Ebi Şeybe'den sahih bir isnatla gelen bir rivâyetle; Ömer'in -Allah ondan râzı olsun- yanında Gaflan'dan söz edilmişti.

Dedi ki:

"Hiçbiri, Allah'ın üzerine yarattığı sûreti değiştirmeye muktedir değildir. Ancak onların (cinlerin) sihirbazları vardır, tıpkı sizin sihirbazlarınız gibi. Bunu görünce hemen ezan okuyun." (Çünkü, Ezan ve Kur'an okunulduğu vakit, şerli cinler ve şeytanlar kaçacak delik ararlar.)

Cinlerin de insanlar gibi mükellef olduğunu Allah Teâlâ'nın şu sözüyle anlıyoruz:

﴿الْجِنُّ وَالْإِنْسُ الْعَرِيَاتُ كُنَّ رُسُلًا مِّنْكُمْ يَقْضُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي﴾ [
 قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ
 كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾] [سورة الأنعام الآية: ١٣٠]

"(Allah Teâlâ kıyâmet günü şöyle sorar:) Ey cinler ve insanlar topluluğu! İçinizden size âyetlerimi anlatan ve bu gününüzle karşılaşacağınızı bildirerek sizi uyararak elçiler (peygamberler) gelmedi mi?

- (Ey Yüce Rabbimiz!) Kendi alehimize şahidiz, diyecekler.

Dünya hayatı onları aldatmıştı. Böylece kendilerinin kâfir olduklarına, yine kendileri şahitlik ettiler."¹

Cinlerin yiyip içtikleri, evlendikleri meselesine gelince, bu konu âlimlerce ihtilaflıdır. Yerler diyenler olduğu gibi, yemezler diyenler de vardır. "Yiyip içenler" diyen âlimler, konu hakkındaki delillere dayanırlar (kemik yemeleri gibi). "Yiyip içmezler" diyenler, onların öz ateşten (alevden) yaratılmış ruhânî varlıklar olmasından dolayı yiyip içmeyeceğini, "Yiyip içenler" diyenlerden bazıları ise, onların yutmaklı ve çiğnemekli bir yiyişlerinin olmadığını, onların yiyişlerinin, koklama vb. ile olduğunu öne sürmüşlerdir.

Evlene meselesine gelince, çoğunluk onların evlenebilir olduklarını ve evlendiklerini belirtmişlerdir. Delilleri ise şöyledir:

[سورة الرحمن الآية: ٧٤] Z D C B A @ ? > [

"Onlara (hurilere) daha önce ne bir insan, ne de bir cin değmiştir."²

[سورة الكهف ...] Z ... [من الآية: ٥٠]

"Şimdi siz, beni bırakıp ta düşmanınız olduğu halde onu (şeytani) ve neslini dostlar edinir misiniz?"³

Bu âyette "nesil" kelimesi geçmesi sebebiyle evlenebildiklerini göstermektedir.

Merfu olan bir rivâyette şöyle denmiştir:

"Cinler üç sınıftır. Bir sınıf kanatlı olup havada uçarlar, bir kısmı yılanlar, akrepler vb., bir kısmı da hesabı kitabı ve Allah'ın azabını bilenleridir."

Cinlerin görülüp görülmediği konusu ise özet olarak şöyledir:

Bevhakî'nin rivâyetine göre, İmam Şâfi -Allah ona rahmet etsin- şöyle der:

"Kim cinleri gördüğünü iddiâ ederse, onun şahitliğini iptal ederiz. Çünkü cinleri ancak peygamberler görebilirler."

İbn-u Hacer el-Askalânî -Allah ona rahmet etsin-, İmam Şâfi'nin bu sözünü şöyle açıklamıştır:

"Bu sözü, cinlerin yaratıldıkları sûret-i asliyesinde gördüğünü iddiâ edene hamledilir. Ancak herhangi bir hayvan (yılan, akrep vb.) sûretinde olarak onlardan bir şey gördüğünü iddiâ eden kimsenin, bu sebeple şahitliği reddedilmez."

¹ En'am Sûresi: 130

² Rahmân Sûresi: 74

³ Kehf Sûresi: 50

Kısacası, cinler yaratılmış oldukları asıl şekilleriyle (öz ateşten/alevdən) kesinlikle görülemez. Fakat peygamberler görebilirler. Bizler sadece onları yılan, akrep vb. şekillere girdiklerinde, yılan, akrep vb. haliyle görürüz.

Cinlerin insanların içine girip girmedikleri meselesi, yine âlimlerce ihtilaflıdır. Çoğunluğa göre, cinler insanlara musallat olur ve içine girebilir. Onları şer yollara alet edebilirler.

Şunu unutmayalım ki, cinlerin kâfiri ve müslümanı olduğu gibi, musallat olanı ve olmayanı da vardır. Allah'a tam bir teslimiyet göstermiş olan şuurlu, inançlı bir müslüman cin, hiçbir zaman bir şuurlu müslümana şer hususunda musallat olup, onu şer işlere alet etmez ve onu korkutmaz. Çünkü İslâm'da müslümanların (cin olsun, insan olsun) birbirlerini aldatması, korkutması ve şer işlerde kullanması asla câiz değildir. Müslüman bir cin, asla müslümana zarar vermez, ona sadece yardım etmek, yardımcı olmak ister. Ama kâfir ve şerli cinler, müslümana zarar vermek ister ve bundan hoşlanır. Ancak teslimiyeti kuvvetli olan, Allah'ı çokça zikreden, çokça Allah'a duâ eden müslümanlara cinler ve şeytanlar bir şey yapamazlar.

Bazı îmânı zayıf müslümanlar, daha çok şu sözleri söyleyip zayıflıklarını biraz daha artırmış oluyorlar:

"Biz okuyoruz hiçbir şey olmuyor, cinler yine musallat oluyor." vb.

Bunlara cevap vermek çok kolaydır.

Birçok âyet ve hadiste, şerrin babası olan kâfir habis şeytan (Allah'ın laneti üzerine olsun) bir vesvese verdiğiinde, Allah'a sığınılması gerektiği vurgulanmıştır. Ancak bu sığınış ihlas ile olmalıdır. İşte işler burada kilitlenmektedir; İhlas.

Âlimler, amellerin kabul olması için ihlası şart koşmuşlardır. Dolayısıyla, ihlaslı olarak âyet ve hadislerdeki duâları okuyup, cinlerin etkisinden kurtulma yollarına gitmek gerekir. Bu yollar; çokça âyet okuyup, konu ile ilgili hadislere müracaat etmek ve cinlerin musallat olduğu kişiye okuyup üflemek ve tekrar tekrar hasta iyileşinceye kadar bu işi yapmak (günlere, aylarca) şeklindedir. Bu yolla hasta ve cin musallat olmuş kişiler, Allah'ın izniyle iyileşirler. Bu tedavi metoduna "RUKYE" denilir.

D.) RUKYE:

Rukyeyi, Türkçe de karşılayacak en belirgin kelime, "Afsunlanma"dır.

Araplarda rukye, müsbet olsun menfi olsun, yapılan tüm işler diye telakki edilir. Bizler rukye denilince; duâ yoluyla tedavi, âyet, ve hadislerde geldiği yöntemiyle varid olan şifa vb. içeren (delillerle) okuyup üfleme işlemini kast ediyoruz.

Kısacası rukye; hasta için bir şifa değil, bir şifa vesilesidir. Çünkü şifa veren, sadece Allah Teâlâ'dır. Rukye işi, ancak vesiledir.

Rukÿe ile ilgili deliller çoktur. Hadislerde bazılarında câiz denmemiştir. Çünkü bunlarda âÿet ve hadisler değil, bilakis insanı harama ve şirkte götüreren şeyler bulunmaktadır. Allah Teâlâ bizleri, bu tür şirkte götürücü ameliyelerden muhafaza etsin. (Amin)

Hadislerin bazılarında da, rukÿenin câiz olduğu, meşru ve tavsiye edilen bir iş olduğu vurgulanmıştır ki, bu da bizlerin kastettiği, âÿet ve hadislerle olan ve okuma ve üfleme şeklindeki rukÿe işidir.

Şimdi Rukÿeyi nehveden iki tane hadisi görelim :

İmran b. Husayn -Allah ondan râzı olsun- şöyle der:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Ümmetinden yetmiş bin kişi (mahşerde) hesaba çekilmeden cennete gireceklerdir."

Kendisine:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bunlar kimlerdir?" denildi.

- Onlar, kendilerini dağlatmayanlar, rukÿeye başvurmayanlar, uğursuzluğa inanmayanlar ve yalnızca Rablerine tevekkül edenlerdir." buyurdu.

Ukkaşe -Allah ondan râzı olsun- kalkıp:

- Ey Allah'ın elçisi! Duâ et de Allah beni de onlardan kılsın, dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

-Sen onlardansın, müjdesini verdi. Bir başkası daha kalkıp:

- Ey Allah'ın elçisi! Beni de onlardan kılması için duâ et, dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- O hususta Ukkaşe senden önce davrandı."¹

İbn-i Mesud -Allah ondan râzı olsun- der ki:

"Ben, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den şunları işittim.

Buyurdu ki:

- Rukÿeler, temimeler (muskalar), tivelede (muhabbet muskası) şirkte götüreren yol vardır."

¹ Müslim